

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Jihočeská vědecká knihovna**, se sídlem Na Sadech 27, České Budějovice, ve věci podání ze dne 10. 1. 2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 2014, č. j. 10 Na 14/2014 – 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 2014, č. j. 10 Na 14/2014 – 7, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), jímž mu byla zamítnuta žádost o ustanovení zástupce a námitka neúčinnosti doručení výzvy č. j. 10 Na 14/2014 - 4.

[2] Krajský soud obdržel dne 31. 1. 2014 žalobu stěžovatele, jíž se domáhal uložení povinnosti žalované omluvit se stěžovateli za vniknutí do elektronického zařízení stěžovatele a blokování přístupu k internetu a dále odstranění IP adresy stěžovatelova elektronického zařízení a dalších kódů, na základě kterých mu od počátku roku 2012 kdykoliv nedovoleně blokovala přístup k Internetu přes signál JVK free. Součástí žaloby je i námitka podjatosti všech soudců krajského soudu s vymezením důvodů, ve kterých spatřuje stěžovatel tuto podjatost.

[3] Současně se žalobou podal stěžovatel žádost o ustanovení zástupce včetně čestného prohlášení.

[4] Krajský soud zaslal v návaznosti na podanou žádost z důvodu neurčitosti a neúplnosti prohlášení stěžovateli formulář „*Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce*“ s tím, že pro jeho vyplnění a zaslání zpět stanovil lhůtu 1 týdne. Stěžovatel podal dne 17. 2. 2014 námitku neúčinnosti doručení přípisu na listu 2 s odůvodněním, že tento nebyl vložen do zásilky podané poštou. Stěžovatel zasláný formulář do doby rozhodnutí krajského soudu nevyplnil.

[5] O podané žádosti krajský soud rozhodl v záhlaví citovaným usnesením tak, že žádost o ustanovení zástupce zamítl a současně zamítl námitku neúčinnosti doručení písemnosti č. j. 10 Na 14/2014 – 4. Žádosti o ustanovení zástupce nevyhověl s ohledem na nenaplnění podmínek podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). K výroku zamítajícího námitku nedoručení výzvy č. j. 10 Na 14/2014 – 4 krajský soud uvedl, že nebyly naplněny podmínky prohlášení neúčinnosti doručení soudní písemnosti ve smyslu ustanovení § 50 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a z tohoto důvodu námitku zamítl.

[6] Ve vztahu k námitce podjatosti krajský soud uvedl, že o této námitce nemůže být krajským soudem rozhodnuto, dokud nebude dostatečně jasně vymezen předmět projednávaného řízení. Současně uvedl, že k výzvě k odstranění vad podání a vymezení předmětu tohoto podání může dojít až poté, co se bude soudem pravomocně rozhodnuto o žádosti o ustanovení zástupce. V této souvislosti krajský soud odkázal na sdělení Nejvyššího správního soudu ve věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 10 Na 102/2013.

II. Obsah kasační stížnosti

[7] Stěžovatel napadl uvedené usnesení krajského soudu podáním, kterým se domáhá zrušení tohoto usnesení a přikázání věci jinému senátu krajského soudu. Současně uvedl množství obecných, zčásti nesrozumitelných, ale také konkrétních námitek vůči způsobu, jakým krajský soud rozhodl o jeho žádosti o ustanovení zástupce, v němž spatřuje znaky libovůle. Stěžovatel mimo jiné výslovně namítá, že podaná žaloba nemůže být projednávána žádným správním senátem žádného krajského soudu pro jejich nepříslušnost.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil výslovně své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., z textu podání je nicméně patrné, že namítá nezákonnost usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s.

III. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, důvody kasační stížnosti odpovídají důvodům podle § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s. Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud jen krátce zmiňuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku a povinném zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na těchto požadavcích by totiž znamenalo jen řetězení téhož problému, jelikož předmětem přezkumu je usnesení krajského soudu, týkající se ustanovení zástupce. K danému srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 (všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[11] Stěžovatel brojí proti usnesení, kterým nebylo vyhověno jeho žádosti o ustanovení zástupce a zamítnuta námitka neúčinnosti doručení výzvy. Pro posouzení kasačních námitek je však zásadní vymezení předmětu řízení. Nejvyšší správní soud má za to, že na základě podané žaloby se s největší pravděpodobností jedná o civilní spor stěžovatele a žalované, o čemž svědčí jak petit žaloby vymezující požadavek na omluvu i odstranění překážek umožňujících bránění přístupu k internetu žalovanou, tak odůvodnění podané žaloby. Je však nutné připustit, že vymezení předmětu řízení nemusí být zcela jednoznačné, zejména s ohledem na stěžovatelem zmiňované stížnosti na postup žalované Krajskému úřadu Jihočeského kraje. To, že si krajský soud povahou podání nebyl jist, ostatně plyne i z odůvodnění napadeného usnesení, uvádějícího, že o námitce podjatosti bude krajským soudem rozhodnuto, až bude dostatečně jasné vymezení předmět řízení. O nejasné povaze uplatněného návrhu svědčí také její zařazení do rejstříku „Na“ krajského soudu.

[12] Pro vedení řízení je nicméně naprosto nezbytné nejprve vymezit předmět řízení, alespoň do té míry, aby bylo možné rozhodnout o povaze sporu a podřadit jej pod civilní nebo správní soudnictví. Toto určení má zásadní důsledky pro řádné obsazení soudu podle rozvrhu práce a pro určení podle jakého procesního předpisu bude soud rozhodovat.

[13] Podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) platí, že *„[n]ikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.“* Tímto ustanovením je garantováno, že zákon předem určí, který soud a který soudce bude určitý spor rozhodovat, resp. je zárukou přidělení zákonného soudce podle předem daného klíče a nikoliv svévolně nebo náhodně. Tuto funkci na konkrétním soudu pak plní především rozvrh práce soudu. Z požadavků čl. 38 odst. 1 Listiny plyne předvídatelnost a transparentnost obsazení soudu. Uvedené právo také zahrnuje přidělení věci věcně a místně příslušnému soudu. Nicméně i pokud je věc podána u soudu nepříslušného, bude o takové nepříslušnosti rozhodovat, či alespoň připravovat podklady pro rozhodnutí, soudce či soudci určení podle rozvrhu práce a v rámci příslušného procesního předpisu.

[14] Soud musí mít zcela jednoznačně určeno, podle jakého procesního předpisu bude v dané věci postupovat. Je pravdou, že je někdy postup podle o. s. ř. shodný s postupem podle s. ř. s., a to buď pro podobnost úprav, nebo z důvodu subsidiární aplikace o. s. ř. na základě § 64 s. ř. s. V mnoha ohledech jsou však oba výrazně rozdílné, včetně tak zásadních otázek, jakými jsou přípustné opravné prostředky proti rozhodnutí a kdo o nich bude rozhodovat.

[15] Krajský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že k výzvě k odstranění vad podání a vymezení předmětu tohoto podání může dojít až poté, co se bude soudem pravomocně rozhodnuto o žádosti o ustanovení zástupce, když v této souvislosti krajský soud odkázal na

sdělení zdejšího soudu ve věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 10 Na 102/2013 (u Nejvyššího správního soudu vedeno pod sp. zn. Nao 74/2013). Tento závěr krajského soudu je ale nesprávný. Jak je uvedeno výše, právě samotné vymezení předmětu sporu je zásadní pro určení procesního předpisu, podle kterého o žádosti bude rozhodováno. Nejvyšší správní soud ve krajském soudem zmiňovaném případě uvedl, že rozhodovat ve věci může „nejdříve po určení, zda vůbec a jaké řízení bylo předmětným podáním zahájeno.“ I ve zmiňovaném případě tak Nejvyšší správní soud po krajském soudu požadoval, aby si před jakýmkoliv rozhodováním ujasnil povahu řízení. Správná je úvaha krajského soudu v tom směru, že při existenci podstatných vad podání může být pro řízení samotné rozhodující ustanovení zástupce, který by tyto zjištěné vady odstranil. V tuto chvíli však plně postačí, aby odstranění případných nejasností bylo směřováno pouze k tomu, aby byl vymezen předmět řízení do té míry určitosti, aby bylo zřejmé, zda jde o věc spadající do oblasti civilního nebo správního soudnictví. Takového upřesnění při řádné formulaci výzvy soudu musí být schopna i osoba bez zastoupení. V posuzovaném případě by například stačilo ujasnit, z jakého důvodu zmiňuje stěžovatel v žalobě stížnosti směřované Krajskému úřadu Jihočeského kraje, když jinak je obsah žaloby jednoznačně soukromoprávní.

[16] Z výše uvedeného je zřejmé, že dokud krajský soud nebude mít dostatečně ujasněn předmět řízení do té míry, aby bylo možno posoudit charakter sporu, nemůže být o podané žádosti o ustanovení zástupce rozhodnuto. Do té doby totiž není zřejmé, zda má krajský soud rozhodovat specializovanými soudci pro oblast správního soudnictví (§ 31 s. ř. s.) a postupovat podle s. ř. s. nebo má rozhodovat prostřednictvím soudců, kteří mají podle rozvrhu práce rozhodovat civilní spory, a budou postupovat podle o. s. ř. Pokud by byla tato otázka sporná i po případném odstranění neurčitosti, byl by na místě postup podle § 46 odst. 4 s. ř. s. Navíc je třeba upozornit, na vznesenou námitku podjatosti, která by měla být řešena ještě před rozhodováním o ustanovení zástupce. Nicméně i před jejím řešením je třeba ujasnit povahu sporu, neboť i proces posuzování námitky podjatosti se v obou procesních předpisech liší.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené posoudil napadené usnesení a dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí, neboť do odstranění nejasností podání není zřejmé, zda ve věci nerozhodoval nepřislušný soudce podle nesprávného procesního předpisu. Nejvyšší správní soud se z výše uvedených důvodů nezabýval dalšími kasačními námitkami stěžovatele, ani nepřezkoumával důvody zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Lze uzavřít, že kasační stížností napadené usnesení krajského soudu trpí takovou vadou řízení před soudem (neujasnění předmětu řízení), která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] a potažmo zmatečností řízení z důvodu rozhodování nesprávně obsazeným soudem [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu